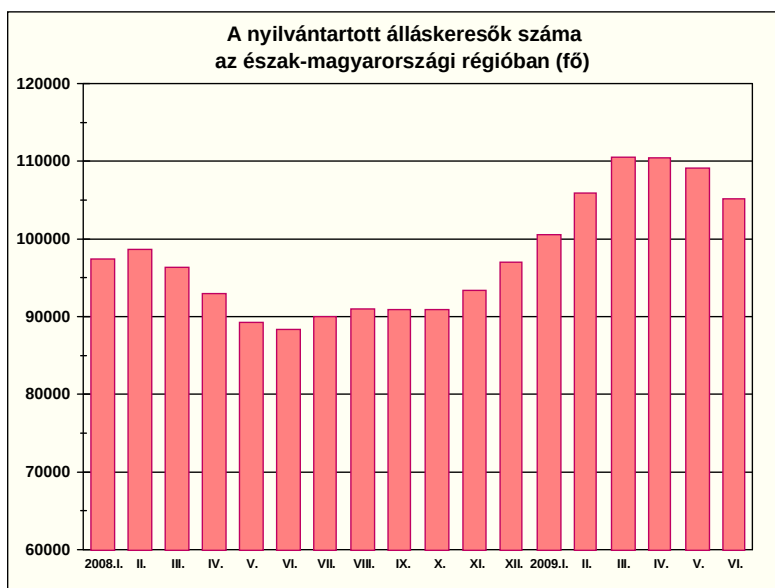

ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI REGIONÁLIS MUNKAÜGYI KÖZPONT

A munkaerő-piaci folyamatok főbb jellemzői Észak-Magyarországon 2009. I-III. negyedévben

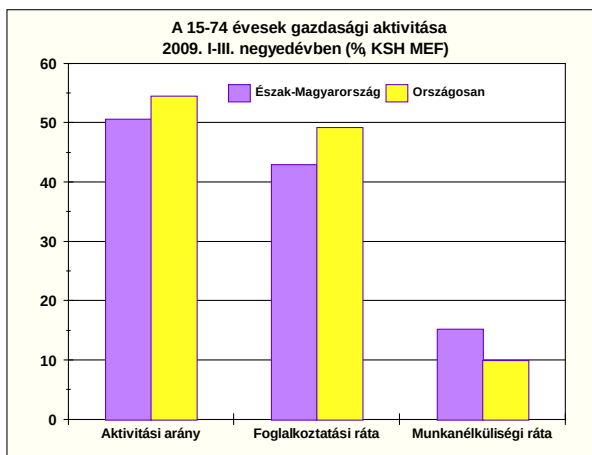
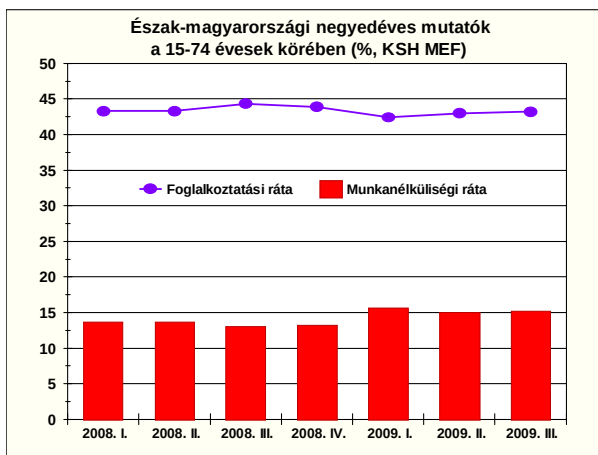
Miskolc, 2009. november

Észak-Magyarország munkaerőpiacának főbb jellemzői

A 2008 második felében hazánkban is érzékelhetővé vált gazdasági válság negatív hatásai régiókat is korán elérték, újabb mély nyomot hagyva a térség egyébként is rossz gazdasági helyzetén. A recesszió várhatóan hosszú ideig meghatározza a vállalkozások helyzetét, hiszen egy gyenge, tőkehiányos, számos problémával küzdő régióban lényegesen mélyebben hat, mint máshol, tovább nehezítve a fejlettebb területekhez való felzárkózást.

A szervezetünk rendelkezésére álló információk alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük Észak-Magyarország munkaerőpiacáról:

- A válság legnagyobb vesztese a feldolgozóipar, melynek számos területén drasztikusan visszaesett a rendelésállomány, ami a termelés és az értékesítés jelentős csökkenését vonta maga után.
- Napjainkra a válság a gazdaság minden területét elérte, nem csak a termelő, hanem a szolgáltató szektor is szembesül a fizetőképes kereslet csökkenésével.
- A fejlesztések elmaradása, a piac beszűkülése, a munkaerő-problémák elsősorban a kkv-kat érintik, de ez esetben a nagyvállalatok is jóval sérülékenyebbek, mint átlagos gazdasági környezetben.
- A gazdasági recesszió munkaerő-piaci hatásainak mélyülését mutatja, hogy 2009. január-szeptemberben csaknem háromszor annyi munkavállaló csoportos létszámleépítés keretében történő elbocsátásáról döntöttek a cégek Észak-Magyarországon, mint 2008 azonos időszakában.
- A gazdasági szféra munkaerő-kereslete évek óta nem tapasztalt mélypontra van, miközben egyre több a munkanélküli, akik képzettségüknek megfelelő munkakörben szeretnének elhelyezkedni.
- A munkaerő-kereslet szezonális élénkülése később kezdődött, mint a korábbi években, s nagysága jelentősen elmaradt attól.
- A gazdasági válság felerősítette a munkaerő-piaci feszültségeket. A csökkenő foglalkoztatás és a növekvő munkanélküliség Magyarország más területeihez hasonlóan régiókat is hátrányosan érintette.
- A másodlagos munkaerőpiac a második negyedévtől a közfoglalkoztatás révén rövid távon megállította a 2008. IV. negyedévtől romló foglalkoztatási mutatókat.

A KSH adatai szerint **2009. I-III. negyedévben régióinkban** a 15-74 éves népességben belül átlagosan **396,3 ezer főt foglalkoztattak, míg a munkanélküliek száma elérte a 71,2 ezer főt.** A foglalkoztatási ráta 42,9% volt, amihez 15,2%-os munkanélküliségi ráta társult. Mindkét ráta - országosan is - romlott a 2008. I-III. negyedévi mutatókhoz képest.

A nyilvántartott álláskeresők számának és összetételének alakulása

Az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ 27 munkaügyi kirendeltsége által nyilvántartott álláskeresők havi átlagos létszáma három éve növekvő tendenciájú. Régiós szervezetünk **2009. január-szeptemberben** havonta **átlagosan 107 ezer álláskeresőt tartott nyilván**, 14,2 ezer fővel, 15,3%-kal többet, mint 2008 hasonló időszakában.

A fejlettebb, a válság okozta létszámcsökkentésekkel inkább érintett térségekben végbement növekedés miatt országosan az álláskeresők havi átlagos létszámának az emelkedése (25,9%) nagyobb mértékű volt, mint régióinkban.

Az aktív álláskeresők számának éves szintű növekedése intenzívebb, mint a korábbi években

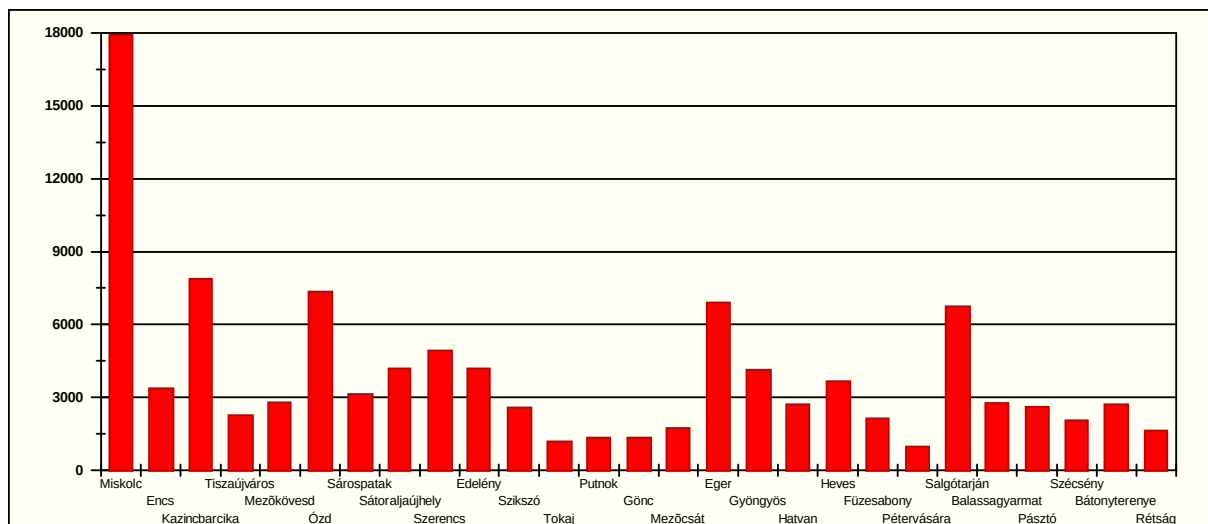
A nyilvántartott álláskeresők létszáma alapján számított munkanélküliségi arány a régióban az egy évvel korábbi 17,8%-hoz képest 2009. január-szeptemberben elérte a 20,7%-ot, miközben az országos átlag (12,6%) ennél továbbra is lényegesen alacsonyabb volt.

Az álláskeresők száma és változása

Körzet	Az álláskeresők					
	havi átlagos száma és változása az előző év azonos időszakához képest			száma és változása az előző év azonos időszakához képest		
	2009. I-III. negyedév (fő)	2009. I-III. n.év - 2008. I-III. n.év (fő)	2009. I-III. n.év / 2008. I-III. n.év (%)	2009. szeptember (fő)	2009. szept. - 2008. szept. (%)	2009. szept. / 2008. szept. (%)
Borsod-A.-Z. megye	67 395	7 483	12,5	68 156	9 041	15,3
Heves megye	20 684	4 161	25,2	20 722	4 802	30,2
Nógrád megye	18 915	2 591	15,9	18 633	2 776	17,5
Észak-Magyarország	106 994	14 236	15,3	107 511	16 619	18,3
Országosan	554 056	114 048	25,9	566 347	142 407	33,6

Az álláskeresők számának alakulása - április kivételével - az idén is követte az országos szintű változásokat. A 2008 októberében kezdődött létszámbővülés 2009 első hónapjaiban tovább folytatódott, egyrészt az előző év végén jelzett elbocsátások megvalósulása miatt, másrészt az egyéb módon munkaviszonyt vesztek beáramlása következtében. A létszám-apadás áprilisban vette kezdetét, ami a következő két hónapban egyre intenzívebbé vált az elhelyezkedési és képzési lehetőségek kedvező alakulásának köszönhetően. Júliustól újra minimális létszámbővülés, illetve stagnálás figyelhető meg az álláskeresők körében a tanulmányaikat idén befejező fiatalok beáramlása és a válság elhúzódó hatása miatt.

A nyilvántartott álláskeresők száma kirendeltségenként 2009. szeptemberben (fő)

Borsod megye munkaerőpiacán is a régiós trend érvényesült, de február kivételével minden hónapban előfordult, hogy néhány kistérségben az általánostól eltérő létszámváltozás történt. Nógrád megyében májustól augusztusig csökkent az álláskeresők létszáma, a további öt hónapban viszont emelkedett. Körzetenként itt sem volt egységes a létszámváltozás. Heves megyében viszont a gazdasági válság mélyülése következtében csak júniusban és augusztusban történt létszámapadás az álláskeresők körében, ami a kistérségek többségére is igaz.

2009. szeptember végén az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein 566,3 ezer fő szerepelt a regisztrációban, közülük **107,5 ezer fő az észak-magyarországi régióban keresett munkát.** Az éves szintű létszámnövekedés nagysága 16,6 ezer fő, mértéke pedig 18,3% volt, szemben az országos 33,6%-os növekedési ütemmel.

A harmadik negyedév végén az álláskeresők száma az egy évvel korábbi adatokat Észak-Magyarország mindhárom megyében, illetve - az encsi, a tokaji, a mezőcsáti és a hevesi kivételével - a kistérségek mindegyikében meghaladta.

Az országos átlagot jelentősen meghaladó az álláskeresők aránya a gazdaságilag aktív népességben belül Borsod-Abaúj-Zemplén és Nógrád megyében, de a régión belül kedvezőbb helyzetű Hevesben is meghaladja az országos szintet.

A munkanélküliség súlya alapján régióink területén továbbra is jelentős területi különbségek tapasztalhatóak. Az álláskeresők aránya a legalacsonyabb, 12-16% közötti értéket a hatvani, gyöngyösi, egri, rétsági és tiszaujvárosi kistérségekben mutatja, míg a gönci, encsi, szikszói, edelényi, putnoki, ózdi és mezőcsáti körzetekben ennek akár két-háromszorosa mutatható ki. A régiós átlagtól 10 kistérség mutatója alacsonyabb, melyből 4 Heves, 3-3 pedig a másik két megyéhez tartozik. A munkaerő-piaci körzeteink többségét (17) tehát jelentős mértékben nyomasztja a munkanélküliség.

Az álláskeresők be- és kiáramlása 2009-ben sokkal intenzívebb volt, mint a korábbi években

Az állásukat elvesztő, illetve az inaktivitásból visszatérők száma kedvezőtlenül alakult 2008. január-szeptemberhez képest, de a pályakezdők álláskeresői lehetőségei is korlátozottabbak voltak, mint tavaly, ezért az ő beáramlásuk is emelkedést mutatott a tavalyihoz mérten.

A munkaviszonyt veszített álláskeresők legnagyobb számban a feldolgozóipar területeiről érkeztek (fémfeldolgozás, élelmiszeripar, híradástechnikai termékek gyártása, fém alapanyag gyártása, gépipar, bútorgyártás), de a gazdasági szektoron belül jelentős kibocsátó volt még a mezőgazdaság, a kereskedelem és az építőipar is. Ezen túl meghatározó volt a közfeladatokat ellátók visszaáramlása is.

Az elsődleges munkaerőpiac jelentősen beszűkült, ahová egyre nehezebb bejutni, ezért a gazdasági szféra területén csökkent az elhelyezkedés lehetősége, ezáltal mérséklődött a kiáramlás. A munkaerő-kereslet csupán a közfoglalkoztatás területén alakult kedvezően, ami döntően a rendelkezésre állási támogatásban részesülő alacsony iskolai végzettségű férfiak átmeneti, de intenzív kiáramlásához vezetett.

A 2009. január-szeptemberben kilépők 73%-a elhelyezkedett vagy támogatott képzésre került, míg a többiek egyéb okból (régió kívüli költözés, együttműködés hiánya, anyasági ellátásra való jogosultság, nyugdíjkorhatár elérése, nappali tanulmányok folytatása stb.) kerültek ki a regisztrációból.

A jelentős fluktuáció és a létszámnövekedés az álláskeresők összetételét is módosította

2008. január-szeptemberhez képest alapvetően nem változott sem az állástalanok nemenkénti megoszlása, sem korösszetétele. Az ügyfeleink többsége továbbra is a férfiak köréből kerül ki, akik döntően fizikai munkakörökben szeretnének elhelyezkedni. A munkát keresők több mint fele pedig a legjobb munkavállalási korban (25-44 év) lévőknek számít.

Az álláskeresők összetételére vonatkozó főbb adatok

Megnevezés	2008. I-III. negyedév		2009. I-III. negyedév		Létszámváltozás	
	fő	megoszlás (%)	fő	megoszlás (%)	főben	%-ban
Az álláskeresők száma*	92 758	100,0	106 994	100,0	14 236	15,3
Közülük						
Pályakezdő	10 311	11,1	11 084	10,4	773	7,5
Férfi	50 726	54,7	59 025	55,2	8 299	16,4
Nő	42 032	45,3	47 969	44,8	5 937	14,1
Alacsony iskolai végzettségű	45 168	48,7	48 501	45,3	3 333	7,4
Középfokú végzettségű	44 813	48,3	55 339	51,7	10 526	23,5
Diplomás	2 777	3,0	3 154	2,9	377	13,6
25 év alatti	16 293	17,6	18 487	17,3	2 194	13,5
50 év feletti	14 815	16,0	17 959	16,8	3 144	21,2
Tartósan regisztrált	38 002	41,0	36 577	34,2	-1 425	-3,7
Álláskeresői ellátásra jogosult	19 488	21,0	26 829	25,1	7 341	37,7
Aktív korúak ellátására jogosult	41 398	44,6	42 003	39,3	605	1,5

* Havi zárólétszámok átlaga

A képzettségi szint, a munkanélküliség időtartama és az ellátás tekintetében viszont kisebb átrendeződés zajlott le.

- A kedvezőtlen gazdasági folyamatok a középfokú, nagyrészt szakképzettséggel rendelkezők munkavállalási lehetőségeit szűkítették be leginkább, s az elbocsátások is a szakképzett munkaerő által betöltött munkahelyeket érintették legnagyobb számban. Ennek köszönhető, hogy az álláskeresők között jelenleg a középfokú végzettségűek képviselik a legnagyobb arányt.
- A tartósan nyilvántartott álláskeresők létszáma az eltelt egy évben jelentősen mérséklődött, ezért az álláskeresőn belüli arányuk is csökkent, s erre az utóbbi években nem volt példa. A pozitív irányú elmozdulás az „Út a munkához” programnak köszönhető, mivel a RÁT-ra jogosultak többségét ez a réteg alkotja, s döntően őket vonták be a közfoglalkoztatásba.
- Az álláskeresők ellátás szerinti összetételében is szokatlan súlyeltolódás történt a különböző csoportok között. A munkaviszonyt vesztek intenzív beáramlása következtében dinamikusan emelkedett az álláskeresői ellátásra jogosultak aránya, miközben az aktív korúak ellátásában részesülőké jelentősen csökkent az új szabályozásnak és a közcélú foglalkoztatásnak köszönhetően.

A havi átlagos létszámok szerint az álláskeresők kiemelt csoportjaiban **a nők, a 25 éven aluliak, az alacsony iskolai végzettségűek és a diplomások körében az átlagosnál mérsékeltebb volt a létszámbővülés** 2008. I-III. negyedévhez képest, míg **a férfiak, a középfokú végzettséggel rendelkezők és az 50 évnél idősebbek létszáma nagyobb arányban emelkedett. A tartósan regisztrált ügyfelek létszáma viszont csökkent.**

Az Észak-Magyarország területén regisztrált álláskeresők között szeptemberben a férfiak 53,7%-ot, az alacsony iskolai végzettségűek 43%-ot, a korábbi munkaviszony alapján szakmunkát végzők 37,7%-ot, a semmilyen ellátásra, támogatásra nem jogosultak 37,8%-ot, a 25-34 évesek 26,4%-ot képviseltek, s az egyes csoportokon belül ezek voltak a legmagasabb arányok.

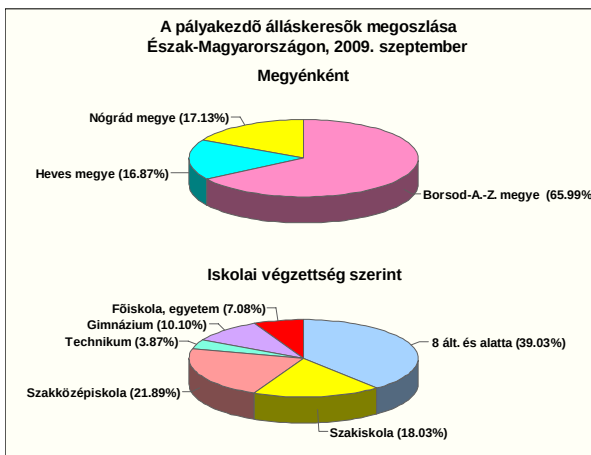
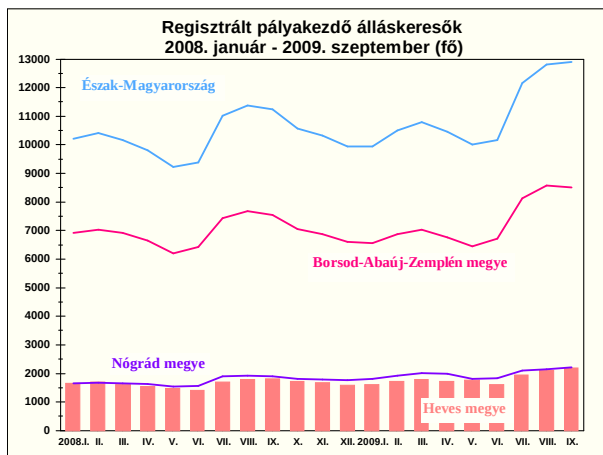
A pályakezdő álláskeresők létszáma mérsékeltebben emelkedett, mint az összes álláskeresőé

2009. szeptember végén 12.895 fő volt a pályakezdő álláskeresők száma, s minden 12. álláskereső e csoportba tartozott. Létszámuk 1.649 fővel, 14,7%-kal haladta meg a 2008. szeptemberi adatot. A létszámbővülés a régió mindhárom megyéjére jellemző volt, amely Heves megyében volt a legintenzívebb, 21,2%-os (Borsod 12,7%, Nógrád 16,2%).

A nyilvántartott fiatalok havi átlagosan száma 2009. I-III. negyedévben 11.084 fő volt, ami 7,5%-kal volt kedvezőtlenebb az előző évi adatnál. Az országos szintű létszámbővülés ennél 8,9%-ponttal magasabb volt.

A létszámnövekedést 2009-ben több tényező befolyásolta. Az idén a munkaerőpiac csökkenő befogadóképessége miatt az előző évinél kevesebben jártak sikerrel az álláskereső során, de sokan elvesztették néhány hónapig tartó munkájukat, ezért szervezetünktől kértek segítséget, ami a belépők számának növekedését okozta. A regisztrált állományból való kikerülés feltételei ugyanakkor kedvezőtlenebbek voltak, mint korábban. Ezen enyhített, hogy az önkormányzatok a fiatalok közül sokkal több személyt vontak be a közcélú munkába, illetve a hiányzó alap- vagy szakképzettséget pótló képzésbe, mint tavaly, viszont az egyéb módon munkához jutók létszáma jelentősen visszaesett.

A szakképzett vagy érettségivel rendelkező, január-szeptember folyamán regisztrált fiatalok közül a legtöbben irodai adminisztratív jellegű vagy ügyintézői állásokat, eladó vagy kereskedő, felszolgálgató, hegesztő, szakács, festő, lakatos és fodrász munkaköröket kerestek. A diplomások közül a piackutatók és a közgazdászok voltak a legtöbben.

A pályakezdők összetétele a munkaerő-piaci esélyek szempontjából továbbra is rendkívül kedvezőtlen. A fiatalok többsége legfeljebb csak az általános iskolát járta ki, ami a sikertelen elhelyezkedés legfőbb oka. Számuk évről évre növekszik, viszont egy hiányszakma megszerzése esetén jelentősen javulnának munkaerő-piaci esélyeik. A középfokú végzettségű pályakezdők létszáma minden iskolatípus esetében az átlagost meghaladó mértékben emelkedett az elmúlt egy évben, mivel a beszűkült munkaerőpiac nem, vagy csak korlátozott számban tart igény a tapasztalatlan fiatal munkaerőre, még akkor is, ha szakmával rendelkezik. A gazdasági válság a főiskolát vagy egyetemet végzettek többségénél is meghosszabbította a munkakeresés idejét, ezért sokkal többen szerepelnek a regisztrációban, mint egy éve.

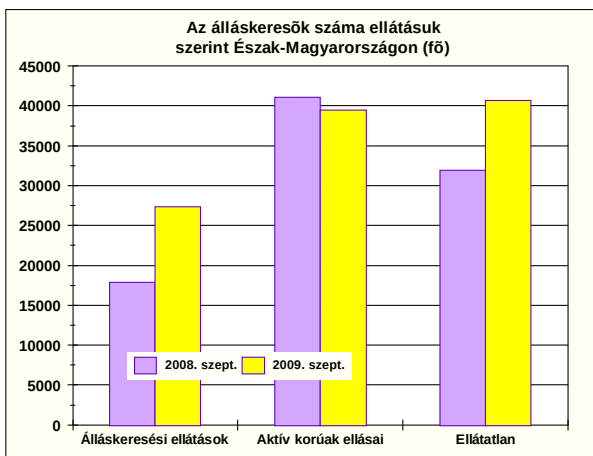
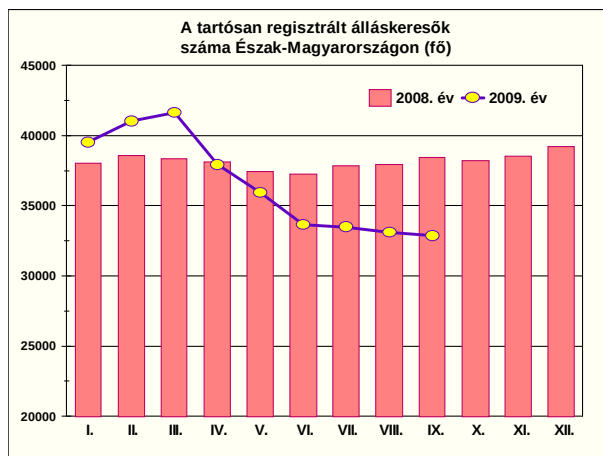
A pályakezdők egy részének - akik rendelkezésre állási támogatásra jogosultak - az „Út a munkához program” jelentős segítséget nyújt. Az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezőknek tanulniuk kell, míg a magasabb iskolai végzettségűek a közcélú munkán keresztül szerezhetnek jártasságot a munka világában. A pályakezdők azonban továbbra is a kiemelten kezelt rétegek közé tartoznak, támogatásaink a nyílt munkapiaci elhelyezkedésüket ösztönzik.

Az álláskeresőket két kritikus csoportjában kedvező irányú létszámváltozás történt

Észak-Magyarországon **a tartósan, egy évet meghaladóan folyamatosan nyilvántartott álláskereső létszáma** 2009. szeptember végén **32.863 fő** volt, az összes álláskeresőn belüli arányuk 30,6%-ot tett ki, de országos átlagban ennél még mindig jelentősen (6,1%-ponttal) alacsonyabb volt. **Az eltelt egy évben** az álláskeresőket ezen csoportjához tartozók létszáma **csaknem 15%-kal fogyott**, miközben létszámsúlyuk közel 12%-ponttal csökkent.

A pozitív irányú elmozdulás az „Út a munkához” programnak köszönhető, mivel a RÁT-ra jogosultak többségét ez a réteg alkotja, s döntően őket vonták be a közfoglalkoztatásba. A korábban szociális segítyt kapó tartósan munkanélküliek egy része is kikerült nyilvántartásunkból, mivel részükre egyéb együttműködési kötelezettséget írtak elő az önkormányzatok.

A szakközépiskolát, főiskolát vagy egyetemet végzettek esetében, illetve 2 Heves megyei kedvezőbb munkaerő-piaci helyzetű körzetben éves viszonylatban továbbra sem csökkent a hosszú ideje elhelyezkedési gondokkal küzdők létszáma. A tartósan álláskeresőket körében az álláskeresőket teljes létszámára vonatkozó arányoktól magasabb a nők, az alacsony iskolai végzettségűek és a 35 éven felüliek részesedése, valamint a települési önkormányzat által megállapított aktív korúak ellátására támaszkodók létszámsúlya.

Régióinkban az álláskeresőket legnagyobb hányadát hosszú ideig az önkormányzati ellátásra jogosultak rétege alkotta. 2009. szeptember végén viszont már csak a második legnépesebb rétegnek számítottak.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló törvény rendelkezéseinek megfelelően a települési önkormányzatok elvégezték a rendszeres szociális segélyben részesülők esetében az ún. aktív korúak ellátására való jogosultság felülvizsgálatát, ami hónapról hónapra létszámcsökkenést eredményezett e körben. Az új típusú ellátásra, a rendelkezésre állási támogatásra jogosultságot szerzőket létszáma ugyanakkor szinte folyamatosan növekszik.

A harmadik negyedév végén nyilvántartott álláskeresőket közül 118 fő továbbra is rendszeres szociális segélyezettként szerepelt a statisztikánkban, az ő esetükben még nem kapott értesítést szervezetünk a felülvizsgálat eredményéről. Az önkormányzatok által folyósított rendelkezésre állási támogatásra ugyanakkor 39.364 fő, kirendeltségeinkkel együttműködő álláskereső volt jogosult. E két csoport összlétszáma az általános létszámnövekedés ellenére 1.604 fővel kevesebb volt, mint 2008. szeptember végén.

Az aktív korúak ellátásában részesülők kedvező irányú létszámváltozását a növekvő közfoglalkoztatás segítette elő, amelybe több mint 31 ezer főt vontak be szeptember végéig.

A munkaerő-kereslet jellemzői Észak-Magyarországon 2009. I-III. negyedévben

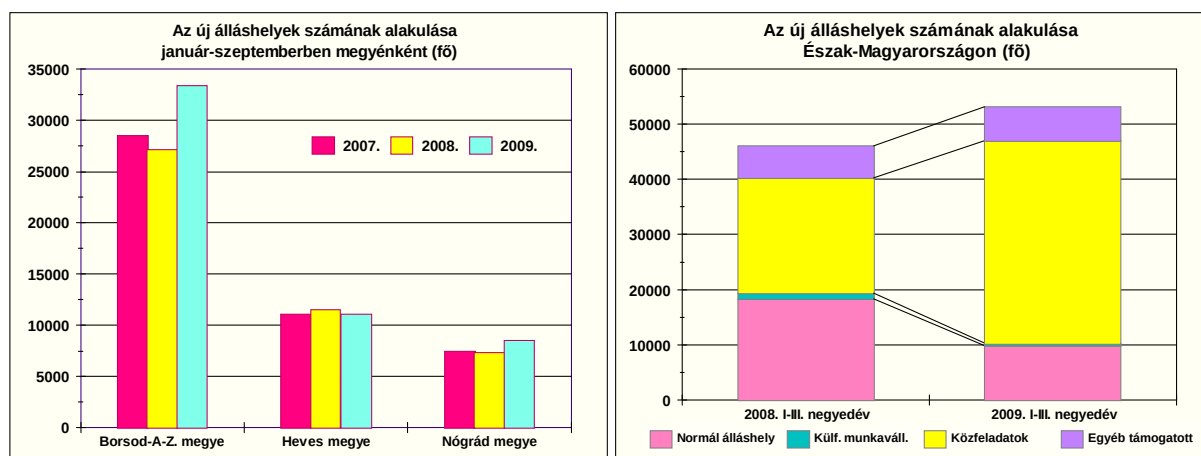
A munkaerő-kereslet a közcélú foglalkoztatásnak köszönhetően meghaladta a 2008 január-szeptemberben jelzett keresletet

Szervezetünk 2009. I-III. negyedévben havonta átlagosan 10.714 álláshelyet tudott felajánlani az álláskeresőknél, melyek megyénkénti megoszlására jellemző, hogy 66%-uk Borsodban, 19%-uk Hevesben, további 15%-uk Nógrádban állt rendelkezésre.

2009. január-szeptemberben összesen 53.068 főre vonatkozó munkaerő-igényt tártak fel, illetve fogadtak az ÉMRMK közvetítői, ami 7.061 fővel, 15,3%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Az elhelyezkedés lehetősége Borsod-Abaúj-Zemplén és Nógrád megyékben kedvezően alakult, míg Hevesben csökkent az új álláshelyek száma.

A mezőgazdaság kivételével a gazdaság minden területén sokkal kevesebb állást kínáltak a munkáltatók, mint 2008. I-III. negyedévben. **A kereslet-bővülést az „Út a munkához” program indítása eredményezte, ugyanis a települési önkormányzatok többsége kérte a közfoglalkoztatásra kerülők közvetítését.**

2009. szeptember végén Észak-Magyarországon 3.587 álláshely volt betöltetlen, amelyek döntő többségére folyamatban volt a közvetítés.

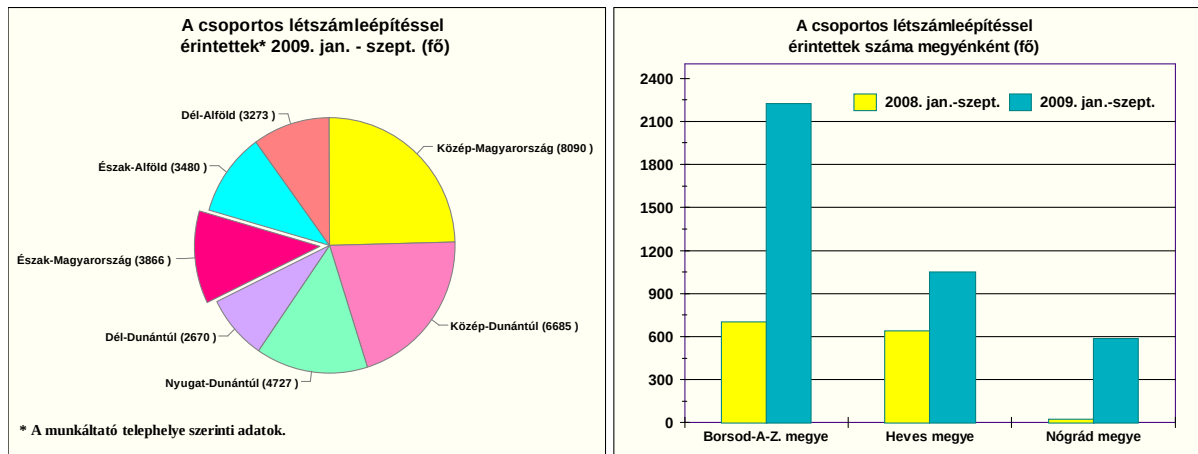
Az üres új álláshelyek szokatlanul nagy többsége (80,6%) ebben az évben is támogatási igénnyel társult. A szeptember végéig bejelentett álláshelyek közül 36.645 közfeladatokhoz kapcsolódott, további 6.121 fő foglalkoztatásához pedig egyéb támogatást igényeltek a munkáltatók. A támogatott álláshelyek száma összességében 61%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az önkormányzatok, közhasznú társaságok közfeladatok iránti kereslete 76%-kal, míg a gazdasági szektorból érkező egyéb támogatással társuló álláshelyeké csupán 5,5%-kal növekedett.

A nem támogatott (ún. normál) álláshelyek száma viszont jelentősen (46,9%-kal) elmaradt a 2008. azonos időszaktól. Ezen belül az egyébként is kis részt kitevő külföldi munkavállalók iránti kereslet 58,7%-kal csökkent, míg az ezen felüli normál álláshelyek számában 46,2%-os volt a visszaesés. A pénzügyi-gazdasági válság következtében elvesztett piacok és a fizetőképes lakossági kereslet folyamatos csökkenése leginkább a feldolgozóipart sújtja, de a szezonális ágazatokban sem történt érdemi keresletbővülés.

A munkáltatók főként képzéshez nem kötött álláshelyet kínáltak az álláskeresőknél. A szakképzettek közül elsősorban az eladók, irodai adminisztrátorok, kőművesek, lakatosok, hegesztők, egyéb gépszerelők, festők, felszolgálók és a szociális ápolók voltak kelendők.

Az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ 2009. szeptember végéig összesen 64 munkáltatótól érkezett **3.866 fő elbocsátásra vonatkozó, csoportos létszámleépítésnek minősülő döntésről szóló bejelentés**, amely csaknem háromszorosa az egy évvel korábbinak. Az elbocsátások következtében 2.122 fő Borsod, 1.158 fő Heves, 586 fő Nógrád megyében veszítette el álláshelyét.

Az országosan zajló létszámleépítések I-III. negyedévi adatai szerint minden 11-12. munkavállaló régiókban vált feleslegessé, de a beáramlási adatok alapján a régió kívül dolgozókat is jelentős számban érintette az elbocsátás.

A válság okozta munkahely-megszűnések csaknem 70%-a a feldolgozóipart sújtotta, jellemzően a ruházati, fém-, és gépipar területét. Ezen túl jelentősebb, 100 főt meghaladó elbocsátás a mezőgazdaság, a villamosenergia-ellátás, a szállítás, posta, az egészségügy és a gazdasági szolgáltatások ágazatában zajlott. A leépítések további része a kereskedelem és a pénzügyek szektorából került bejelentésre.

A munkáltatók többsége a megrendelések jelentős visszaesése miatt kényszerült létszámcsökkentésre, míg néhányan költségtakarékossági okok miatt átszervezést hajtottak végre, több vállalkozás pedig fizetéseketelenség következtében felszámolás alá került.

Az idén megvalósított létszámcsökkentések zöme nem esett bejelentési kötelezettség alá, mivel a határozott idejű szerződések lejárt, illetve a bérelt munkavállalók igénybevétele megkezdése nem tartozik bejelentési kötelezettség alá, ezekkel a létszámszűkítő intézkedésekkel a cégek rugalmasabb módon élhetnek. A beáramlók adatainak vizsgálatából kiderült, hogy ily módon sokkal többen veszítették el álláshelyüket, mint csoportos létszámleépítés keretében.

A 2008. utolsó negyedében kirobbant pénzügyi és gazdasági válság jelentősen visszavetette az új munkahelyek létrejöttét. Egy évvel korábban 1.392 fős létszámbővítésről számolhattunk be, szemben a jelenlegi 325 fővel. 2009. január-szeptemberben a régióban öt újonnan alakuló vállalkozás 125 fős létszámigényéről és további 9 olyan, korábban már működő társaságról szereztek tudomást kirendeltségeink, melyek 10 fő feletti, összesen 200 fős létszámbővítést hajtottak végre.

Az ilyen módon létrejövő munkahelyek, többsége (174 fő) Heves megyében csökkenti a munkaerő-piaci feszültséget, míg a jóval hátrányosabb helyzetű másik két megyében (Borsodban 136 fő, Nógrádban 15 fő) a vállalkozásoknak lényegesen kisebb létszámbővítésre nyílt lehetőségük.

A legjelentősebb felvevő ágazat idén is a feldolgozóipar (104 fő), de a további gazdasági ágak többségében is lehetőség nyílt 15-64 fő közötti létszámfelvételre.

A munkaerő-piaci feszültségek csökkentése érdekében nyújtott támogatások, szolgáltatások

Az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ 2009. évre vonatkozó szakmai célkitűzései a gazdasági válság kedvezőtlen munkaerő-piaci következményeinek mérséklésére, a munkahelyek megőrzésére, számuk bővítésére, az álláskereső képzettségének, alkalmazkodó képességének növelésére, az aktív korúak szociális támogatásával összefüggő teendők ellátására irányulnak.

A kiemelten kezelt munkaerő-piaci feszültségek által érintettek köre nagyrészt fedi a régióban korábban is a támogatások elsődleges célcsoportjának tekintett álláskeresői rétegeket, amely a válság hatására kiegészül a munkahelyük elvesztésével vagy a tartós munkanélküliség kialakulásával fenyegetett munkavállalókkal.

2009. január-szeptemberben több mint 61 ezer fő talált munkát a munkaügyi kirendeltségek által nyújtott szolgáltatások segítségével

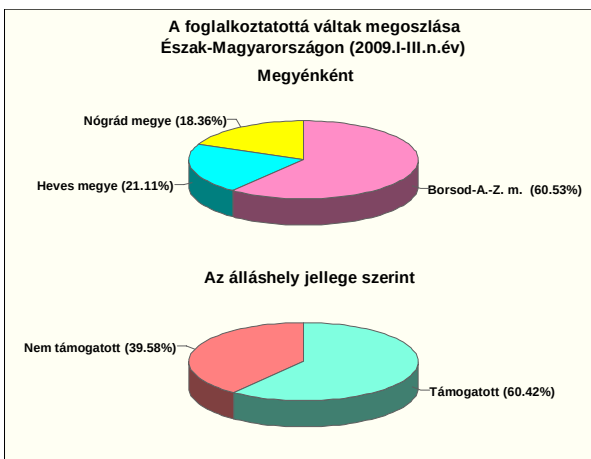
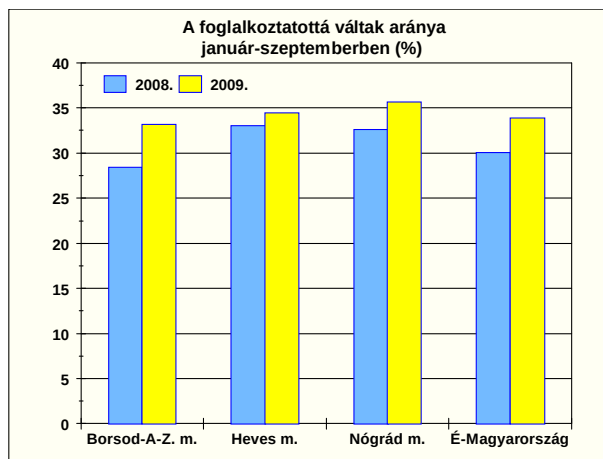
Az ügyfeleink többsége az elhelyezkedés reményében tartja a kapcsolatot szervezetünkkel, de közvetítőink csupán azokat az álláshelyeket ajánlhatják ügyfeleknek, melyeket a munkáltatók közvetítési igénnyel jeleztek kirendeltségeinknek. Az önálló álláskeresőkhöz az ügyfélszolgálatainkon kialakított öninformációs terek, az ún. **M-pontok** nyújtanak segítséget.

Az **Álláskereső Klub** háromhetes csoportfoglalkozások szervezésével, álláskeresői technikák oktatásával, egyéni álláskeresői tanácsadással, információnyújtással segíti elő ügyfeleink elhelyezkedését. A **Foglalkozási Információs Tanácsadó** naprakész, folyamatosan bővülő információs bázissal áll az álláskereső rendelkezésére, valamint EURES tanácsadó is segíti a tájékozódást.

A foglalkoztatottá váltak számának alakulása Észak-Magyarországon

Megnevezés	2008. I-III. negyedév		2009. I-III. negyedév		Változás	
	fő	megoszlás (%)	fő	megoszlás (%)	2009-2008. (fő)	2009/2008. (%)
Foglalkoztatottá váltak száma összesen	46 843	100,0	61 099	100,0	14 256	30,4
Ebből						
Támogatott munkahelyre	22 295	47,6	36 913	60,4	14 618	65,6
Nem támogatott munkahelyre	24 548	52,4	24 186	39,6	-362	-1,5

Az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ, illetve kirendeltségei valamely támogatásának, szolgáltatásának igénybevételével 2009. szeptember végéig 61.099 fő jutott munkához, számuk 14.256 fővel, 30,4%-kal több mint 2008 hasonló időszakában.

Az év első 9 hónapjában a kirendeltségeken megfordult **ügyfelek 33,9%-a került vissza a munkaerőpiacra**. Ez az arány 3,9%-ponttal kedvezőbb az előző évi mutatónál. Az elhelyezkedési arány mindhárom megyében emelkedett az előző évhez képest, ugyanakkor Hevesben 3, Nógrádban pedig 2 kistérségben valamelyest visszaesett.

Az elhelyezkedők létszáma a régiót alkotó kistérségek mindegyikében - a hatvani kivételével, ahol csökkent - jelentősen emelkedett, viszont néhány körzetben a regisztrált ügyfelek számának bővülése dinamikusabb volt, mint a munkába állóké, ami esetükben végül az elhelyezkedési arány romlását jelentette.

A két hátrányosabb helyzetű megyében a kedvező eredmény egyértelműen a közfoglalkoztatásnak köszönhető, ugyanis az önkormányzatok többsége kérte a közvetítést. A támogatással elhelyezkedettek aránya Borsodban meghaladta a 65%-ot, Nógrád pedig az 56%-ot, miközben Hevesben mindössze az 50,5%-ot elérte el.

Az áttekintett időszakban az álláshelyek jellegéből adódóan döntően alacsony iskolai végzettségű álláskeresőket jutottak munkához segítségünkkel. A legtöbben közfeladatokat láttak/látnak el néhány hónapig közcélú, illetve közmunka keretében. Jórészt ennek a rétegnek az elhelyezkedését segítették az uniós forrás felhasználásával indított programok is, de bővült azok száma is, akik a START kártyacsalád segítségével találtak munkát.

A foglalkoztatottá váltak aránya az érintett létszámon belül (%)

Megnevezés	Észak-Magyarország		Országosan	
	2008. január-szeptember	2009. január-szeptember	2008. január-szeptember	2009. január-szeptember
25 év alattiak	26,4	30,5	29,1	28,6
50 év felettiak	30,2	28,5	32,2	28,1
Nők	26,8	29,5	30,9	30,3
Tartósan álláskereső	16,0	30,0	19,3	27,3
Megvált.munkaképességű	24,2	22,2	26,1	22,4
Összes álláskereső	30,0	33,9	33,8	33,0

A Munkaerő-piaci Alap decentralizált foglalkoztatási alaprészéből 2009-ben több mint 21 ezer fő képzésének, foglalkoztatásának támogatása valósult meg

A decentralizált foglalkoztatási alaprész észak-magyarországi régióban 2009-ben felhasználható kerete 4.357 millió Ft, amely magában foglalja a 2009. évet megelőző évekről áthúzódó kötelezettségeket is.

A decentralizált FA-ból arányaiban a legnagyobb támogatási összeget a foglalkoztatás bővítését szolgáló bértámogatásra (39%) és a munkaerő-piaci képzések támogatására (29%) kívánjuk fordítani, de kiemelt figyelmet kap a közhasznú foglalkoztatás (23%) is. Az eszközök egy részét a régióközpont, egy részét viszont a kirendeltségek működtetik egységes támogatási elvek mellett.

Szeptember végéig a keretünk 75,4%-át használtuk fel, amely 21.043 fő foglalkoztatási, képzési támogatását jelentette. A **bér- és járulék jellegű támogatásokkal** az elsődleges munkaerőpiacra kerülnek vissza ügyfeleink. Az év első 9 hónapjában közel 7,5 ezer fő foglalkoztatását segítettük elő ily módon. A **közhasznú foglalkoztatás** korábbi vezető szerepe megszűnt ugyan, de 2009. január-szeptemberben még így is 5.025 fő többszörösen hátrányos helyzetben lévő álláskereső dolgozott támogatásunk mellett a másodlagos munkaerőpiacon közhasznú munkavégzés keretében. A **munkaerő-piaci szolgáltatások** iránti igény fontosságát jelzi, hogy a vásárolt humánszolgáltatásokat 9 hónap alatt 3.755 fő vette igénybe. A negyedik legnagyobb létszámot a **képzésben** részt vevők tették ki (3.320 fő).

Az ÉMRMK 2009-ben a Munkaerő-piaci Alap **elkülönített képzési keretéből 350 millió Ft**-ot használhat fel. Ebből az Észak-magyarországi Regionális Képző Központtal együttműködve mintegy 97 tanfolyamon - a 2008. évről áthúzódó képzésben résztvevőkkel együtt - közel 1.900 fő képzését tervezzük a régió területén. A tanfolyamok többsége az „Út a munkához” programhoz kapcsolódik, amely a leghátrányosabb helyzetű rétegek munkaerőpiacra történő visszajutását elősegítő felzárkóztató/ismeretpótló képzés lebonyolításával a szakképzettség megszerzésének esélyét kívánja biztosítani a 35 éven aluliak körében.

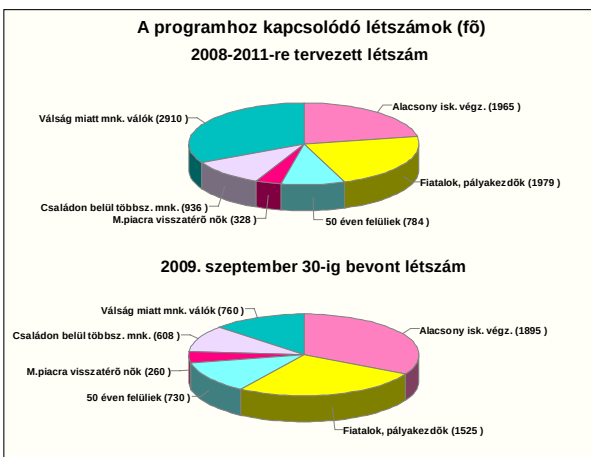
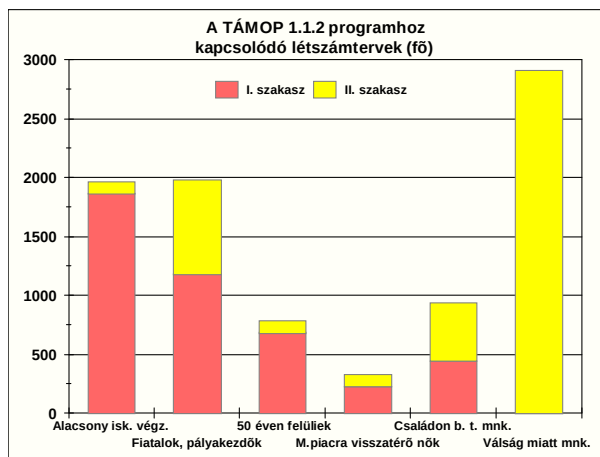
Észak-Magyarországon főként Borsodban és Nógrád megyében van nagy hagyománya a **közmunkaprogramoknak**. 2009-ben e területen több lehetőség is segítette/segíti az állás-keresőket a jövedelemszerzésben, így a téli közmunka, a téli erdőművelési közmunka, a tavasszal indított kórházi, közúti, vasúttisztasági, erdőművelési, idegenforgalmi és a természetvédelmi közmunka.

Az április közepéig tartó téli közmunka keretében 20 kistérség 338 településén **2.440 fő** foglalkoztatása valósult meg a Szociális és Munkaügyi Minisztérium **1.016,1 millió Ft-os támogatásával**. A téli erdőművelő közmunka 3 hónapig biztosított jövedelmet 100 főnek a régió mindhárom megyéjében. A 2009. évi meghívásos közmunkaprogramok április-májusban indultak, s több hónapon keresztül csaknem ezer főnek adnak lehetőséget a munkavégzésre.

A **„Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért” c. program** első szakaszának (2008. január – 2009. december) megvalósítására 5.187,5 millió Ft áll a TÁMOP 1.1.2 program révén a régió rendelkezésére. Ebből **4.097 fő programba vonását terveztük** az álláskeresők kiemelt célcsoportjaiból (alacsony iskolai végzettségűek, fiatalok, pályakezdők, az ötvenedik életévüket betöltötték, a munkaerőpiacra visszatérő gyermekgondozáshoz kötődő ellátásban vagy ápolási díjban részesültek, továbbá a családon belüli többszörös munkanélküliséggel érintettek). Az eltelt időszak pénzügyi megtakarításainak optimális felhasználása érdekében tavasszal lehetőség nyílt a program módosítására, amelynek köszönhetően régióinkban **további 300 fő** bevonását valósíthatjuk meg az év végéig.

Elkezdtek a program II. szakaszának (2009. május – 2011. április) megvalósítását is, amelybe 4.505 fő bevonását szeretnénk elérni, s ehhez 4.600 millió Ft-ot használhatunk fel. A program e szakaszában új célcsoportként jelentek meg a válság miatt munkanélkülivé vált, vagyis a 2008. szeptember 1-je után munkájukat elvesztő emberek. Körükből a program során 2.910 főt kívánunk visszavezetni a munkaerőpiacra szolgáltatásaink, támogatásaink segítségével, míg az I. szakaszbeli célcsoportokból további 1.595 fő képzésével, támogatott foglalkoztatásával számolunk.

Az első szakasz már szinte teljesen megvalósult, s az új célcsoport bevonása is folyamatos.

A **„Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának elősegítése”** című, 5 évet átölelő kiemelt programunk (TÁMOP 1.1.1) szintén az Unió támogatásával valósul meg. A projekt célja az ügyfelek korábbi munkahelyre való visszatérését vagy más, nyílt munkaerő-piaci munkáltatónál történő elhelyezkedését elősegíteni, valamint a munkáltatókat megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatására ösztönözni, továbbá új, a rehabilitációban hasznosítható módszerek feltárása, bevezetése. A program megvalósítására 1.852,7 millió Ft-ot fordíthatunk, ami régióinkban 1.163 fő bevonását teszi lehetővé.

2009. szeptember végéig 1.760 fő rehabilitációs járadékos ügyfél jelent meg szervezetünknel, közülük 787 fő lett a program résztvevője. A támogatási eszközökbe 447 főt vontunk be, döntő többségük bérköltség támogatással (munkakipróbálás, munkagyakorlat-szerzés) helyezkedett el.

Az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ 2009. évi tevékenységében kiemelt helyet foglal el az **„Út munkához” program** megvalósítása. A program keretében **az önkormányzatok szerepvállalása a közfoglalkoztatás területén** ez évtől **lényegesen megnövekedett**, a közcélú és a közhasznú foglalkoztatás forrásai összekapcsolódtak, és a jelentős nagyságrendű összeggel közvetlenül az önkormányzatok rendelkeznek. Ennek köszönhetően számos feladat hárult rájuk, amelyekből kiemelkedik az aktív korúak rendszeres szociális segélyében részesülők szociális ellátásra való jogosultságának felülvizsgálata, a közfoglalkoztatási terv elkészítése és annak megvalósítása.

A közfoglalkoztatási tervekben közel 55 ezer fő rendelkezésre állási támogatásra (RÁT-ra) jogosult személyt jelöltek meg, akik közül 2009-ben csaknem 38 ezer fő foglalkoztatását irányozták elő. Az önkormányzatok, illetve intézményeik túlnyomó része kéri a kirendeltségeink közreműködését, a bejelentett álláshelyekre az ügyfelek közvetítését. Jelentős létszámbevonás a második negyedévtől kezdődött meg, s szeptember végére **a rövidebb- hosszabb ideig dolgozók létszáma meghaladta a 31 ezer főt**.

A 35 év alatti, nyolc általános iskolai végzettséggel nem rendelkező RÁT-ra jogosultaknak képzésben kell részt venniük. Az önkormányzatok adatközlése szerint régióinkban **1.740 fő** álláskereső tartozik-e csoportba. A tervek szerint 860 fő **részére** 7-8. osztályos felzárkóztató, míg 880 fő részére felzárkóztató kompetencia **képzés indul** összesen 83 tanfolyamon.

Az SZMM az önkormányzatok közcélú foglalkoztatáshoz kapcsolódó többletfeladatok elvégzését segítő közfoglalkoztatás-szervezőkre vonatkozó pályázatot írt ki. Régióinkban 113 pályázat benyújtására került sor, s a 373 engedélyezett létszámtól jóval kevesebb, 261 fő foglalkoztatása valósult meg.

Régiós szerveztünk részt vesz a **Postapartner**, valamint a **Szakkáival rendelkező rendszeres szociális segélyben részesülő pályakezdekők foglalkoztatására irányuló központi munkaerő-piaci programok** megvalósításában is. Az első program Heves megyét érinti 32 fővel, míg a kísérleti RSZS program a régió közzeteinek többségére kiterjed (összesen 59 fő). Ez utóbbi program célja, hogy a 25 év alatti szakképzett, rendszeres szociális segélyben részesülő fiatalok munkatapasztalat-szerzését elősegítése támogatott foglalkoztatás révén.

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium 2009-ben két pályázatot hirdetett **munkahelyteremtő beruházások** támogatására, melyekre 52-en pályáztak. A régióinkból a minisztérium 33 pályázatot sorolt a nyertesek közé, s a munkáltatók döntését követően végül 29 esetben köthettünk szerződést. Esetükben a támogatás összege megközelíti a 366 millió Ft-ot, amelyből 339 új munkahely létesülhet, miközben e cégeknél további 221 fő állása is megmarad Észak-Magyarországon.

A pénzügy-gazdasági válság következtében **jelentősen felértékelődött a munkahelymegőrző támogatás szerepe, melyre különféle forrásokból több program is rendelkezésre áll(t).**

1. Hagyományos munkahelymegőrző támogatás a decentralizált foglalkoztatási alaprészből
2. Válságkezelés, szerkezetváltás központi program
3. A regionális munkaügyi központok aktív szerepvállalását igénylő „A munkahelyek megőrzéséért” elnevezésű központi program
4. „A foglalkoztatottság megőrzésének támogatása a gazdasági visszaesés következtében átmenetileg nehéz helyzetbe jutott munkáltatóknál” OFA program (Megőrzés-9122, Munkába-9124)
5. Munkahelymegőrző támogatás munkaidő-csökkentéssel és képzéssel kombinálva (TÁMOP 2.3.3)

Munkahelymegőrző támogatáshoz kapcsolódó 2009. I-III. negyedévi adatok

Megnevezés	1.	2.	3.	4.	5.
Beadott pályázatok száma (db)	79	2	329	137	34
- Érintett létszám (fő)	716	109	4 998	2 493	361
Támogatott pályázatok száma (db)*	34	2	102	60	14
- Támogatással érintett létszám (fő)	329	109	1.983	1 521	174
- Támogatás összege (millió Ft)	70,5	30,1	928,6	637,3	518,9

* A szeptember végéig elbíralt pályázatok adatai

A nehéz helyzetbe került munkáltatók igyekeznek kihasználni a támogatási lehetőségek valamelyikét. A beadott kérelmek, pályázatok feldolgozása, a kapcsolódó programtervek kidolgozása folyamatosan zajlik, ahogyan a pályázatok elbírálása is.

A humánszolgáltatásokkal elsősorban az álláskeresők munkaerőpiacra történő visszatérését segítjük elő, de az állástalanságból fakadó egyéni problémákra is megoldást keresünk

Az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ sokszínű szolgáltatási tevékenységgel áll az álláskeresők és az állást kínálók rendelkezésére. Ezek közül mindenekelőtt a munkaerő-piaci információk nyújtását, a (hazai és külföldi) munkaközvetítést és a tanácsadás kell említeni. Ezeket a szolgáltatásokat a mindenkori helyzethez, igényekhez alkalmazkodva, folyamatosan gazdagodó formában kínáljuk ügyfeleinknek.

A humánszolgáltatásokat a kirendeltségi munkavállalási tanácsadók biztosítják, s emellett minden megyeszékhely kirendeltsége mint szolgáltató központ is működik, ahol az Álláskereső Klub, a Foglalkozási Információs Tanácsadó, a Rehabilitációs Információs Centrum által nyújtott többlétszolgáltatások igénybevételére is lehetőséget kínálunk.

Szolgáltatásainkat döntően a regisztrált álláskeresőknél nyújtjuk, de a továbbtanulás előtt álló diákok, a belföldön és külföldön állást keresők is szép számban látogatják a kirendeltség és szolgáltató központokat. Az ügyfelek körében a legnagyobb igény a munka-, az álláskeresői és a képzési tanácsadás iránt mutatkozik, de sokan kihasználják a FIT által nyújtott lehetőségeket is. Kollégáink nem csak egyéni, hanem csoportos foglalkozásokat és tájékoztatókat is szerveztek.

Az előző évi sikeres pályázatok figyelembevételével **szervezetünk** ebben az évben is **pályázati felhívást tett közzé „Képzésbe vonást és elhelyezkedést elősegítő munkaerő-piaci szolgáltatás nyújtásának támogatása” címmel.** Tettük ezt azért, hogy a munkaerő-piaci, mentális, és szociális okok miatt elhelyezkedési nehézséggel rendelkező, de munkavállalásra motiválható regisztrált álláskeresők részére egyéni és csoportfoglalkozások formájában szolgáltatásokhoz való hozzáférést biztosítsunk az egyéni élethelyzetük megoldása céljából.

Munkaerőpiaci szolgáltatás nyújtásának elősegítése céljából a beérkezett 16 pályázatból 11 pályázónak nyújtottunk támogatást, részben vagy egészben teljesítve kérelmét. A szolgáltatások nyújtására a kirendeltségekkel közösen meghatározott időpontokban kerül sor 2009. július 8. és november 15-e közötti időszakban, s összesen 1.462 fő kerül bevonásra.

Mellékletek

1. sz. melléklet

A 15-74 éves népesség gazdasági aktivitása

Megnevezés	Észak-Magyarország			Országosan		
	2008. I-III. negyedév	2009. I-III. negyedév	Változás 2009-2008.	2008. I-III. negyedév	2009. I-III. negyedév	Változás 2009-2008.
Foglalkoztatottak (ezer fő)	410,0	396,3	-13,7	3 879,0	3 781,6	-97,4
Munkanélküliek (ezer fő)	63,5	71,2	7,7	326,5	413,6	87,1
Gazdaságilag aktívak (ezer fő)	473,5	467,5	-6,0	4 205,5	4 195,1	-10,4
Gazdaságilag inaktívak (ezer fő)	466,2	457,0	-9,3	3 505,7	3 496,5	-9,2
Aktivitási arány (%)*	50,4	50,6	0,2	54,5	54,5	0,0
Foglalkoztatási ráta (%)*	43,6	42,9	-0,7	50,3	49,2	-1,1
Munkanélküliségi ráta (%)*	13,4	15,2	1,8	7,8	9,9	2,1

(KSH Munkaerő-felmérése alapján) *A változás %-pontban értendő

2. sz. melléklet

Az álláskeresők száma és változása Észak-Magyarországon

Körzetek	Az álláskeresők száma és változása az előző évhez képest			
	2008. szeptember (fő)	2009. szeptember (fő)	2009. szept.-2008. szept. (fő)	2009. szept./2008. szept. (%)
Miskolc	15 384	19 239	3 855	25,1
Encs	3 938	3 381	-557	-14,1
Kazincbarcika	6 236	8 030	1 794	28,8
Tiszaújváros	1 728	2 458	730	42,2
Mezőkövesd	2 282	2 938	656	28,7
Ózd	6 269	7 432	1 163	18,6
Sárospatak	2 847	3 140	293	10,3
Sátoraljaújhely	3 988	4 147	159	4,0
Szerencs	4 396	4 987	591	13,4
Edelény	3 896	4 208	312	8,0
Szikszó	2 593	2 626	33	1,3
Tokaj	1 322	1 274	-48	-3,6
Putnok	1 231	1 336	105	8,5
Gönc	1 223	1 223	0	0,0
Mezőcsát	1 782	1 737	-45	-2,5
Borsod-A-Z. megye	59 115	68 156	9 041	15,3
Eger	4 807	7 026	2 219	46,2
Gyöngyös	3 064	4 270	1 206	39,4
Hatvan	1 739	2 796	1 057	60,8
Heves	3 340	3 332	-8	-0,2
Füzesabony	1 929	2 238	309	16,0
Pétervására	1 041	1 060	19	1,8
Heves megye	15 920	20 722	4 802	30,2
Salgótarján	6 157	6 742	585	9,5
Balassagyarmat	2 304	2 935	631	27,4
Pásztó	1 886	2 638	752	39,9
Szécsény	1 917	2 084	167	8,7
Bátonyterenye	2 369	2 575	206	8,7
Rétság	1 224	1 659	435	35,5
Nógrád megye	15 857	18 633	2 776	17,5
Észak-Magyarország	90 892	107 511	16 619	18,3

Miskolc, 2009. november 12.